

Türkiye Cümhuriyetile İsviçre Hükûmeti arasında aktedilen mücrimlerin iadesine ve cezaî mevatta karşılıklı muzahereti adliyeye müteallik mukavelename ile medenî ve ticarî mevatta adli münasebetleri tanzim eden mukavelenamenin ve uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedesini muaddil protokolün tasdıkı hakkında 1/756 numaralı kanun lâyihası ve Hariciye ve Adliye encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/2607

21-IX-1933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye ile İsviçre arasında münakit « Mücrimlerin iadesine ve cezaî mevatta karşılıklı muzahereti adliyeye müteallik mukavelename », « Medenî ve ticarî mevatta adli münasebetleri tanzim eden mukavelename » ve « Uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedesini muaddil protokol » un tasdıkı hakkında Hariciye vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 10 - VIII - 933 toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe-sile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe mazbatası

Cümhuriyet Hükûmetile İsviçre Hükûmeti arasında imza edilmiş olan mücrimlerin iadesine ve cezaî mevatta karşılıklı muzahereti adliyeye müteallik muahedename Büyük Millet Meclisinin tetkik ve tasvibine arz olunur.

İki Devlet arasında mevcut dostluk bağlarını kuvvetlendirmek arzusuna istinat eden bu muahedename bir taraftan Âkitlerin tebaasından olmayan mücrimlerin iade şartlarına ve diğer taraftan cezaî mevatte Tarafeynin birbirine ne suretle adli muavenette bulunacağına dair hükümleri ihtiva eylemektedir.

Bu muahedename, umumî hükümleri ve istinat ettiği ana prensipleri itibarile diğer Devletlerle aktettiğimiz mümasil muahednâmelerden farklı değildir.

Türkiye ile İsviçre arasındaki münasebetlerin daha sıkı ve kuvvetli olmasına yarar amillerden biri olan bu muahedenamenin tasdıkı Yüksek takdirlerine arz olunur efendim.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
K. № 33
№ 1756

9-V-1934

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile İsviçre arasında 1 Haziran 1933 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan mücrimlerin iadesine ve cezaî mevatta karşılıklı muzaheretini adliye müteallik muahedenamenin tasdikı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 10-VIII-1933 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

İki Devlet arasında dostluk bağlarını kuvvetlendirmek arzusuna dayanan ve umumî hükümleri ve istinat ettiği ana prensipleri itibarile diğer devletler ile aktettiğimiz mümasil muahedenamelerden farklı olmayan bu

muahedenamenin tasdikı hakkındaki kanun lâyihası encümenimizce de tasvip edilmiş ve havalesi mucibince Adliye encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdimi kararlaştırılmıştır.

Ha. En. Rs. N.	M. M.	Kâ.
Diyarbakir Zeki Mesut	Diyarbakir Zeki Mesut	
Aza Kocaeli İ. Süreyya	Aza İstanbul Salâh Cimcoz	Aza Elâziz Fazıl Ahmet
Aza Trabzon H. Nebizade		

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
K. No. 38
Esas No. 1756

28-V-1934

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında 1-VI-1933 tarihinde imza edilmiş olan mücrimlerin iadesine ve cezaî mevatta karşılıklı adli muzaherete müteallik muahedenamenin tasdikı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanıp Hariciye encümeni ile Adliye encümenine tevdi kılınan kanun lâyihası tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetimizin İsviçre Hükümeti ile imza ettiği muahedename suçluların başka memleketlerde melce bulamamaları için iade olunmaları ve cezaî işlerde adli muzaheretin temin edilmeleri maksadına matuf olup hukukî prensiplere

uygun olmakla beraber emsali hususlarda diğer devletlerle aktedilmiş olan muahedelerdeki esasatı da ihtiva ettiğinden mezkûr muahedenamenin tasdikını mutazammın kanunun kabul ve tasdikına encümenimizce de karar verilmiştir. Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Adliye En. Rs.	M. M.	Kâ.	Aza
Çorum Münir	Kocaeli Salâhattin	Trabzon Raif	Kayseri S. Azmi
Aza Konya T. Fikret	Aza Edirne H. Hayri	Aza Antalya Numan	Aza Antalya Haydar

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile İsviçre arasında 1 Haziran 1933 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan « Mücrimlerin iadesine ve cezaî mevatta karşılıklı müzaheretî adliyyeye müteallik muahedenamenin tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında 1 Haziran 1933 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan « Mücrimlerin iadesine ve cezaî mevatta karşılıklı müzaheretî Adliyyeye müteallik muahedename » kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun muahedenamenin teatisinden altı hafta sonra muteberdir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına Harici-

ye ve Adliye vekilleri memurdur.

11 - VIII - 1933

Bş. V.	Ad .V.	M. M. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâî
Da. V.	Ha. V.	Mal. V. V.
	Dr. T. Rüştü	Dr. Refik
Mf. V.	Na. V.	İk. V. V.
	Hilmi	Muhlis
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. Refik	Ali Rana	Muhlis

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA MÜCRİMLERİN İADESİNE VE CEZÂİ MEVADDA
KARŞILIKLI MUZAHERETİ ADLİYEYE MÜTEALLİK MUAHEDENAME

Türkiye Reiscümhuru,

Ve

İsviçre Federal Meclisi

Mücrimlerin takibatını temin maksadile cezaî mevadda muzahereti adliye müteallik karşılıklı vecibelerini bir muahede ile tanzim etmeği kararlaştırmışlar ve işbu husus için murahhasları olmak üzere:

Türkiye Reiscümhuru,

Birinci sınıf elçi ve Hariciye vekâleti müsteşarı Menemenli Numan Beyi,

İsviçre Federal Meclisi,

İsviçre Konfederasyonunun Türkiyedeki fevkalâde murahhas ve orta elçisi Müsyü Henri Martin'i,

tayin eylemişlerdir.

Bu murahhaslar, usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini birbirlerine tebliğ ettikten sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

I - Umumî hükümler

Madde — 1

Âkit Taraflar mütekabiliyet şartile ve aşağıdaki maddelerin hududu dairesinde:

- a) Takip olunan veya mahkûm edilen kimseleri iade ve transit olarak teslim etmeği;
- b) Para ve eşyaya vaziyet ve onları tevdi etmeği;
- c) Takip olunan veya mahkûm edilen kimseleri iki Devletin zabıta memurlarına haber vermeği veyahut taharri varakalarına geçirmeği;
- d) Menşe memleketine dönmüş olan diğer Taraf tebaası aleyhine yapılacak muhtemel takibata esas olacak vesikaları bu tebaanın mensup olduğu Devlete vermeği;
- e) Cezaî mevadda evrakı adliye tebliğ ve istinâbeler icra etmeği;
- f) Âkitlerden birinin arazisinde diğer Devlet tebaası aleyhine sadır olmuş katî ilâmları birbirlerine tebliğ etmeği , taahhüt ederler.

II - Mücrimlerin iadesi

Madde — 2

Matlubumın Devlet kendi arazisinde bulunan ve diğer Devletin salâhiyettar makamâtı tarafından takip veya mahkûm edilen kimseleri kendi tebaası müstesna olmak üzere, iade etmesi lâzımgelir.

Madde — 3

§ I

İadeyi istilzam eden cürmî fiiller şunlardır:

- I) Adam öldürmek, (teammüden katil, kasten katil, ebeveynini ve çocuklarını katil ve zehirlemeyi ihtiva eder);
- II) Kastî çocuk düşürme ve düşürtme;
- III) Ölümü veya daimî bir malûliyeti, daimî bir iş yapamamazlığı veyahut vücudün el ve ayaklarile veya sair bir azasından birinin vahim bir surette sakatlanmasını intaç eden kastî darp ve cerhler;
- IV) Irza geçmek, cebren ırz ve namusa taarruz, fuhşa tahrik, kadın ve çocuk ticareti;

V) 14 yaşından aşağı kız ve erkek çocukların cebren veya cebri şiddet istimal etmeden ırzına geçme;

VI) Kız, kadın, erkek kaçırmak ve hilâfi usul hapis, nesebi yok etmek, çocuk değiştirmek;

VII) Müdafaasız çocukların ve şahısların teşhiri ve terki, sağırlerin kaçıırılması;

VIII) Devlet, korporasyonlar, şirketler ve hususî kimseler tarafından ihraç edilmiş mevkûkât ve kâğıt paraların, kanunî rayici olan banknotlar veya sair itibar evrakının, eshamın ve sair senetlerin taklit ve tağyiri, posta pullarının, damgaların, Devlet ve âmme dairelerine ait alâmet ve mühürlerin taklidi ve tağyiri, taklit ve tağyir edilmiş olan bu şeylerin hileli, istimali veya hile niyetile ithali, imali veya mevkii tedavüle vazı veya mühürlerin, pulların, resmî alâmetlerin hileli istimali veya sui istimali;

IX) Umumî ve hususî muharreratta sahtekârlık, vesaiki resmîyenin ve ticaret senedatının taklidi, böyle tahrif ve taklit edilmiş vesaikin hileli istimali, vesaik araştırılması;

X) Yalan yere şahadet, şahitlerin ifsat ve itmar ve hukukî ve cinaî mevadda yalan yere yemin;

XI) Memurini Devletin irtışası;

XII) İhtilâs ve emvali emiriyeyi sirkat, memurlar ve müstevdilerin irtikâbı;

XIII) Kasten yangın çıkarma, mevaddı infilâkiyenin mugayiri kanun olarak istimali;

XIV) Demir yollarının, vapurların, posta arabalarının, elektrik makina ve mecralarının (telefon, telgraf) imhasını ve tahribini müeddi olacak kasdî fiiller ve bunların işletilmesinin tehlikeye vazı;

XV) Şekavet, bilihafe ahiz, hırsızlık, yataklık;

XVI) Korsanlık, bir gemiyi batırmak, karaya oturtmak, imha etmek, istimale gayrisalih kılmak ve tahrip etmek maksadile ve bundan bir başkası için bir tehlike hâsıl olmak şartile yapılan fiiller;

XVII) Dolandırıcılık;

XVIII) Emniyeti suiistimal ve hileli aşırma;

XIX) Hileli iflâs;

XX) Mevaddı muhaddereye ait ahkâma mugayir muamele.

§ 2

İki Devlet mevzuatında münderiç olup işbu maddenin 3 üncü fıkrasında muharrer şeraite uygun gelen bütün cürümler keza iadeye mevzu teşkil edebilir.

Yukarıdaki tasniflere teşebbüs, iştirak, tahrik ve teşhil hususları dahildir.

§ 3

Aşağıdaki hallerde iadei mücrimin talebi kabul olunur:

a) Mahkûm edilmişler hakkında, cürüm iki Devlet mevzuatına nazaran bir sene hapis cezasını veya daha ağır bir cezayı istilzam ederse;

b) Mahkûm edilmişler hakkında, hükmedilen cezaların yekûnu veyahut çekilecek cezanın bakiyesi en aşağı altı ay hapse balığ olursa.

Madde — 4

Aşağıdaki hallerde suçluların iadesi talebi kabul olunmaz:

a) İade talebini icap eden kabili tecziye fiil siyasî bir suç teşkil ederse veyahut adi bir suç mevzu bahis olduğu halde bile, kabili tecziye fiil, gayesi yahut sebebi ve icrası ile murtabit bulunan hâdiseler itibarile kendisinden istenilen Devlet tarafından esasından siyasî bir cürüm olarak sayılırsa;

b) İade talebini icap eden kabili tecziye fiil malî, tamamiye askerî mahiyette olursa veyahut bir matbuat suçu teşkil ederse;

c) Kabili tecziye fiil kendisinden istenilen Devlet arazisi üzerinde işlenmiş ise veyahut hariçte işlenmiş olup bu Devletin kazası dahiline girerse;

d) Devletlerden birinin veya diğèrinin mevzuatına nazaran cezaî takibat veya cezanın infazı mü-

ruru zamana uğramışsa yahut şikâyetin ademi mevcudiyeti gibi sair hukukî sebepler dolayısıyla takibat icrası kabul edilmez ise;

e) Talep olunan kimse iade talebini istilzam etmiş olan fiil dolayısıyla 3 üncü bir Devlet arazisinde beraet etmiş veya mahkûm olmuşsa, ve mahkûmiyet halinde cezasını çekmiş veya cezası tecil edilmiş ise.

Madde — 5

İade, istenilen kimsenin istisnâî bir mahkeme tarafından muhakeme edilmemesi kaydı ihtirazisi altında vuku bulacaktır.

Madde — 6

İadesine muvafakat olunan kimse iadeye tekaddüm eden ve talepten önce mezkûr bulunmayan bir cürümden dolayı takibata maruz kalmayacak ve cezalandırılmayacaktır. Meğer ki iadeyi kabul eden Devlet 8 inci maddede mezkûr bulunan vesaiki müsbiteye müsteniden buna muvafakat etmiş olsun.

İade olunan kimse katî tahliyesinden itibaren 30 gün zarfında isteyen Devlet arazisini terketmek hususundaki hakkını istimal etmez yahut terkettikten sonra tekrar oraya avdet eder ise yukarıki takyidî hüküm kabili tatbik değildir.

Aynı hükümler 3 üncü bir Devlete tekrar iade halinde de tatbik edilir.

Madde — 7

Kendisine bir kimse teslim olunan Devlet, diğer Devlete iadeyi mucip olan suçta ait ilâmın bir suretini gönderecektir.

Madde — 8

İade talepten önce aşırdaki vesaik terfih olunmak lâzımdır:

a) Bir ilâmı adlî veya bir lüzumu muhakeme kararı veya gayrimuvakkat bir tevkif müzekkeresi veya bunlara muadil başka bir varaka;

b) Suçun hususiyetlerini ve suçun ika edildiği tarihe ve mahalle ve mülkiyete müteveccih cürümler mevzu bahis olursa mücrimin sebebiyet verdiği veya sebebiyet vermeğe niyet ettiği zararın miktarına ait tafsilâtı muhtevi ve cürmî hâdiseyi mufassalan hâki bir izahname;

c) Talip Devlet arazisinde tecrim olunan file kabili tatbik veya tatbik edilmiş olan cezaî hükümlerin bir sureti;

d) İstenilen kimsenin hüviyetinin tesbitine lâzım olan eşkâl, fotoğraf, eğer mevcut ise parmak izleri gibi her türlü vesaik ve malumat.

Hapishaneden kaçmış bir kimsenin iadesini temin mevzu bahis olursa ayrıca mücrimin hapishaneye girdiği ve oradan kaçtığı tarihi ve geri kalan cezanın müddetini mübeyyin bir beyanname ibrazı lâzım gelecektir.

Madde — 9

İade talepten önce aldığı zaman matlubunminh Devletin istenilen şahsın iadesi için muktazi tedbirleri alır. İşbu iade talebinin muhik olmadığını gösterecek ciddi sebeplerin fıkdanı halinde, istenilen kimsenin usulen tevkif ve iade muamelesinin hitamına kadar mevkufiyeti idame edilmek lâzımdır.

İstenilen kimsenin tevkifini temin için posta irsalâtını veya telgrafları musadere etmek icap ediyorsa matlubunminh Devletin salâhiyettar makamı memleketin kanunlarına tevfikan muktazi tedbirleri resen alır.

Madde — 10

İsteyen Devlet cürmî hâdiseyi sarahaten tarif ve tayin eden ve iade taleplerinin gönderileceğine dair teminatı mutazammın bulunan ve 8 inci maddenin (a) fıkrasında muharrer ve saikten birinin mevcudiyetini bildiren bir talepname verirse istenilen kimse, iade talebi sebketmezden evvel bile muvakkaten tevkif edilebilir.

Diğer Devlet işbu tevkiften derhal haberdar edilecektir.

Tevkifi takip eden 50 gün zarfında iade taleplerini 8 inci maddede mezkûr vesai ki müs-bite ile birlikte verilmediği takdirde tevkif edilmiş olan şahıs serbest bırakılacaktır.

Madde — 11

Matlubunminh Devlet, iade talebinin işbu muahedenin 8 inci maddesi hükümlerine mutabık olmadığı kanaatinde ise, 30 gün zarfında verilmek şartile, talip Devletten icap eden mütem-mim malûmatı isteyebilecektir.

Mütemmim malûmat bu müddet zarfında verilmezse istenilen kimse serbest bırakılabilir.

Madde — 12

Âkit Devletler iade muamelesini tesrie yarayacak bütün tedbirleri almağı taahhüt eyerler.

İadeye bir kere muvafakat edildikten sonra 13 üncü maddedeki hükümler mahfuz kalmak şartile, iadenin, hususî halde mukarrer olduğu veçhile serian icrasına nezaret ederler.

İstenilen kimsenin matlubunminh Devlet arazisinde aktetmiş olabileceği medenî borçlar, bunun iadesine bir mâni teşkil edemeyecektir.

Madde — 13

Matlubunminh Devlet arazisinde istenilen kimse aleyhinde cezaî bir takibat devam ediyorsa yahut bu şahsın, iade talebini müstelzim olan cürümden başka bir cürümden dolayı orada cezasını çekmesi lâzım ise, matlubunminh Devlet dahilinde icabı adli yerini buluncaya kadar iade tehir edilebilir.

Bununla beraber iade talebi hakkında derhal bir karar verilmesi lâzımdır.

Madde — 14

Bir kimsenin iadesi yalnız âkit Devletlerden biri tarafından değil, fakat 3 üncü bir Devlet tara-fından da talep edilirse, matlubunminh Devlet muktaziyatı adaleti nazarı itibara alarak, bu kimsenin hangi Devlete teslim edileceğini tayinde muhtardır.

Bununla beraber, istenilen kimse, diğer Âkit Devlet tebaasından ise, usulen bu Devletin iade ta-lebi kabul olunur.

III - Transit olarak iade

Madde — 15

Üçüncü bir Devlet tarafından, diğer Âkit Devletlerden birinin arazisinden geçmek suretile, ia-de edilecek bir kimsenin transit olarak iadesi aynen iade şartile dairesinde vukubulacaktır.

Transit olarak, iade, matlubunminh Devletlerin polis memurlarının nezareti altında en seri tarik ile icra edilecektir.

IV - Zaptedilen para ve eşyanın tevdi

Madde — 16

İstenilen kimsenin zilyedi bulunduğu veya muhafazasında bulunan veya mumaileyh tarafından

saklanılan yahut bir başkasının muhafazasına bırakılan bütün eşya (Evrak, para, muhtelif eşya) resen zaptedilecektir.

Bu eşya, cezaî tahkikat için esbabı sübutiyeden addedilebilecek ise, salâhiyettar makam bir mahzur görmezse talip Devlete, kabil olduğu takdirde iade edilecek kimse ile birlikte tevdi edilecektir. Eşhası salise, bu eşya üzerinde bir hak iddia ederlerse, bunlar talep vukuunda menlehül-haklara verilmek üzere esbabı sübutiye olarak istimallerine lüzum kalmayınca, matlubunminh Devlete iade edilmek lâzımgelir.

Bu eşya esbabı sübutiye teşkil etmeyip yalnız suçla alâkadar olursa eşhası salisenin hukuku mahfuz kalmak şartile tevdi edilmek lâzımgelir.

İstenilen kimsenin iadesi, vefat veya firar dolayısıyla mümkün olmadığı zaman, bu eşyanı tevdi yine aynı şerait dairesinde icra edilecektir.

Üçüncü fıkraya nazaran suçtan mütevellit bulunan para ve kıymetli evrak, yirmi dördüncü maddeye tevfikân matlubunminh Devlete teveccüh eden masrafların tediyesinde kullanılmayacaktır.

V - *Firarilerin eşkâli*

Madde — 17

Diğer Devlet arazisinde buldukları farzolunup doğru adresleri bilinmeyen kimseler ile iade talebinden sonra ele geçirilemeyen yahut kaçmış olan kimselerin eşkâli, matlubunminh Devletin zabıta memurlarına ihbar edilecek veyahut araştırma bültenlerine geçirilecektir. Eşkâlin tesbiti esbabı mucibeli bir iade talebi yapılmıca vukubulur.

Bulduğu takdirde eşkâli bildirilen şahıs tevkif edilmek ve hakkında iade muamelesi yapılmak lâzımgelir.

Bir iade vakası başka bir suretile halledildiği takdirde, eşkâle ait muamelenin iptali için, talip Devlet matlubunminh Devleti bundan haberdar edecektir.

VI - *Cezaî takibat*

Madde — 18

Takip olunan şahsın mensup olduğu Devlet arazisinde cari kanunlara nazaran, bu şahsı, diğer Devlet arazisinde ika edilmiş bir cürümden dolayı takip etmek lâzımgeliyorsa, bu Devlet, merkumun takibat dosyasını ve dava için istenilen diğer bütün vesaik ve izahatı tevdi edecektir.

Takip olunan şahsın mensup olduğu Devlet, takibatın seyri ve neticesi, keza mahkûmiyet halinde, cezanın infazı hakkında diğer Devleti haberdar edecek ve verilen hükmün veya alman kararın aslını veya musaddak bir suretini ona gönderecektir.

VII - *Cezaî mevatta karşılıklı adli muavenete ait diğer vasıtalar*

Madde — 19

Âkit Devletler:

- a) Evrakı adliyenin ve hususile taleplilerin tebliği;
- b) Matlubunminh Devlet makamâtının itirazını mucip olmamak şartile, maznunların, şahit veya ehlihbrenin istimama ait istinabelerin ve sair istintak muamelelerinin icrası,

Suretile cezaî mevatta birbirlerine mütekabilen adli muavenette bulunmayı taahhüt ederler.

Madde — 20

Karşılıklı adli muavenet talepleri, matlubunminh Devletin kanunlarına göre muameleye tâbi tutulur. Bu Devletin makamâtı mahallî dairelerin mümâsil taleplerinde olduğu gibi aynı eebir tedbirlerini tatbik ederler.

Eğer talep icra edilemezse, talip Devlet, esbabı zikredilmek suretile bundan haberdar edilecektir.

Madde — 21

Evrakı adliyenin tebliği tarihinde matlubunminh Devlet, talip Devlete, bir makbuz, celpname tevdi halinde de, alâkadarın buna muvafakat edip etmeyeceğini mübeyyin bir beyanname tevdi edecektir.

Bir Devlete arzusile icabet eden bir şahit veya ehlihibre, tabiiyetleri ne olursa olsun cezaî takibata mevzu teşkil eden suçun faili sıfatile, ve iştirak, teşebbüs, yataklık veya suçu teshil veyahut evvelece itka edilmiş sair her hangi bir fiil sebebiyle talip Devlet arazisinde hiç bir suretle takibata maruz kalmayacaktır. Bunların talip Devlet arazisine muvasalatlarına tekaddüm eden bir hükmün icrası veya her hangi mukaddem bir sebep için tevkifleri veya alıkonulmaları cihetine gidilmeyecektir.

Madde — 22

Aşağıdaki hallerde 19 uncu maddenin derpiş ettiği şekilde karşılıklı adli muavenet mecburiyeti yoktur:

a) Talep mevzuunu teşkil eden fiil, işbu muahede hükümlerine göre bir iade suçu teşkil etmiyorsa;

b) Kendisinden adli muavenet istenilen Devlet, bu talebi, hakkı hükümlerine veya emnüselâmetine hâle iras edecek mahiyette telâkki ederse;

c) Karşılıklı adli muavenet talebi, bir siyasî, tamamiye askerî, malî işe veya bir matbuat işine müteallik olursa;

d) Davet olunan şahıs, ademi icabeti halinde cebir tedbirleri veya her hangi bir zararla tehdit edilirse.

VIII - Mahkûmiyetlerin tebliği

Madde — 23

Âkit Devletler, onlardan birinin mahkemelerinden diğerinin tebaası aleyhinde sadır olan ve mahkûmiyetin vuku bulduğu Devlet mevzuatına nazaran sicilli adliye kaydı lâzımgelen katî mahkûmiyet kararları hakkında birbirlerine karşılıklı malûmat vereceklerdir.

Bu suretle gönderilen vesikalarda mahkûmun ahvali şahsiyesine, hükmü veren mahkemeye, suç, mahkûmiyetin tarihi ile verilen cezaya ait malûmat mezkûr bulunacaktır.

IX - Nihâî hükümler

Madde — 24

İşbu muahede hükümlerine göre karşılıklı adli muavenet talebinin tetkikile bu talebin isafından naşi kendisinden muavenet istenilen Devlet makamının yaptığı masraflar, bu Devlet tarafından yüklenilir. Karşılıklı adli muavenet talebi terviç olunmadığı halde yine bu masraflar, kendisinden muavenet istenilen Devlete aittir.

Transit olarak iadededen, deniz yolile nakilden veya ehlihibre reyine müracaatten mütevellit masrafları adli muavenet talebinde bulunan Devlet deruhte eder.

Madde — 25

İşbu muahedede derpiş olunan mütekabil adli muavenete ait bütün taleplameler diplomasi tarikile tevdi olunmak ve bu tarik ile muamele görmek lâzımgelir.

Madde — 26

İşbu muahede hükümlerine göre ibraz edilecek evrak, talip Devlet kanunlarının âmir bulunduğu şekilde tanzim edilecek ve bunlara, matlubunminh Devletin lisanında veya fransız lisanında yazılmış bir tercüme terfik olunacaktır. Bu tercümenin aslına mutabakati, talip Dev-

letin diplomasi memuru veyahut talip veya matlubunminh Devletin yeminli bir mütercimi tarafından tasdik olunacaktır.

Madde — 27

İşbu muahedename Âkit iki Devletin teşkilâtı esasıyesine ve kanunlarına tevfiikan tasdik edilecek ve en kısa müddet zarfında (Bern) de icra edilecek olan tasdiknamelerin teatisinden altı hafta sonra meriyet mevkiine girecektir.

Muahedenin müddeti nihayetsizdir. Âkit Devletlerden her biri bunu her zaman feshetmek hakkını haizdir. Fesih, bunun tebliğinden altı ay sonra hükmünü icra eder.

İşbu hükümleri tasdik etmek üzere, murahhaslar işbu muahedeyi imza eylemişler ve üzerlerine mühürlerini koymuşlardır.

Ankara'da 21 K. sani 1933 te tanzim olunmuştur.

NIHAİ PROTOKOL

Bu günkü tarihte aktolunan iadei müerimin ve cezaî mevatta karşılıklı adli muavenet muahedemesinin imzasına tevessül olunduğu sırada, bu hususta usulü dairesinde salâhiyettar zirde vazîül-imza murahhaslar aşağıdaki hükümleri tesbit etmişlerdir:

- a) 3 üncü maddenin 3 üncü fıkrasında mezkûr cürümler matlubunminh Devletin mevzuatına nazaran iadeye mevzu teşkil edecek cürümler idadından olacaktır;
- b) Âkitlerin ceza kanunları cismanî cezaları muhtevi değildir;
- c) İdama mahkûm edilen veya işlediği cürümden dolayı bu cezaya mahkûm edilebilecek olan kimsenin İsviçreden Türkiyeye iadesi halinde Federal Hükûmet, ölüm cezasının müebbet ağır hapse tahvilini mutazammın bir talepname göndermeğe salâhiyettardır. Büyük Millet Meclisi mevzu bahs ilâm hakkında henüz bir karar vermemişse, Türk Hükûmeti, bu talepnameyi, ölüm mahkûmiyetlerini tasdika salâhiyettar olan bu makama tevdi edecektir.

İade edilecek şahıs, ölüm cezası mevcut olan bir İsviçre kantonu arazisinde tevkif edilirse Federal Hükûmet, cezanın tahviline ait talepnameyi göndermeyecektir.

Esbabı mucibe mazbatası

Medenî ve ticarî hususatta adli münasebetlerin tanzimi hakkında Cümhuriyet Hükûmetile İsviçre Hükûmeti arasında bu kerre imza edilmiş olan mukavelename yüksek huzurlarına arz ve takdim kılınmıştır.

Bu mukavelename, kefalet ve depozitodan muafiyet, meccnî muzaheretî adliye, evrakı adliye tebligatı, istinabe icrası ve buna ait eşkâl ve merasim hususlarında hükümleri muhtevi olup bu gibi beynelmilel mukavelenamelere de müşabihdir.

Hükûmetiniz bu mukavelenameyi Büyük Millet Meclisinin tasdikına arzeder.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
K. № 33
Esas № 1/756

9-V-1934

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile İsviçre Hükûmeti arasında 1 haziran 1933 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan medenî ve ticarî mevadda adli münasebetleri tanzim eden mukavelenamenin tasdikına dair Hariciye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 10-VIII-933 içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Hükûmetin esbabı mucibesindeki mütaleaya iştirak eden encümenimiz mukavelenin tasdikı

hakkındaki kanun lâyihasını tasvip etmiş ve havalesi mucibince Adliye encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdimini kararlaştırmıştır.

Ha. En. R. n.	M. M.	Aza
Diyarbakir	Diyarbakir	Kocaeli
<i>Zeki Mesut</i>	<i>Zeki Mesut</i>	<i>İ. Süreyya</i>
Aza	Aza	Aza
İstanbul	Elâziz	Trabzon
<i>Salâh Cimcoz</i>	<i>Fazıl Ahmet</i>	<i>H. Nebizade</i>

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Karar No. 39
Esas No. 7/756

28-V-1934

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile İsviçre Hükûmeti arasında 1-IV- 1933 tarihinde imza edilen medenî ve ticarî mevatta adli münasebetleri tanzim eden mukavelenamenin tasdikına dair Hariciye vekilligince hazırlanan kanun lâyihası

Hariciye encümeninin mazbatasile birlikte Adliye encümenine tevdi edilmekle tetkik ve müzakere olundu:

Aktolunan mukavelename kefalet ve depozitodan muafiyet ve meccanî adli muzaheret

ve tebliğat ve istinabeye ait hususlardaki eşkâl ve merasimi tesbit eden hükümlerden ibaret olup emsali beynelmilel mukavelelere benzetmek ve hukuki prensiplere uygun bulunmak itibarile mezkûr mukavelenamenin tasdikını mutazammın olan kanunun kabulüne karar verilmiş olmakla Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim

olunur.

Ad. En. Reisi	M. M.	Kâtip	Aza
Çorum	Kocaeli	Trapzon	Antalya
Münir	Salâhattin		Haydar
Aza	Aza	Aza	Aza
Edirne	Konya	Antalya	Kayseri
HasanHayri	T. Fikret	Numan	S. Azmi

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükûmeti arasında 1 haziran 1933 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan medeni ve ticarî mevatta adlî münasebetleri tanzim eden mukavelenamenin tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükûmeti arasında 1 haziran 1933 tarihinde imza edilmiş olan « Medeni ve ticarî mevatta adlî münasebetleri tanzim eden mukavelename » kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun, mukavelename tasdiknamelerinin teatisinden bir ay sonra muteberdir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına Adliye

ve Hariciye vekilleri memurdur.

11 - VIII - 1933

Bş. V.	Ad .V.	M. M. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâi
Da. V.	Ha. V.	Mal. V. V.
	Dr. T. Rüştü	Dr. Refik
Mf. V.	Na. V.	İk. V. V.
	Hilmi	Muhlis
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. Refik	Ali Rana	Muhlis

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA MEDENİ VE TİCARİ MEVATTA ADLİ MÜNASEBETLERİ TANZİM EDEN MUKAVELENAME

Türkiye Reisi Cumhuriyeti,

ve

İsviçre Federal Meclisi,

Türkiye ile İsviçre arasında medenî ve ticarî mevatta adlî münasebetleri tanzim etmek maksadile buna mütedair bir mukavelename aktine karar vermişler ve bu bapta murahasaları olmak üzere :

Türkiye Reisi Cumhuriyeti :

Birinci Sınıf Elçi ve Hariciye Müsteşarı Menemenli Numan Beyefendi;

İsviçre Federal Meclisi :

İsviçre Konfederasyonunun Türkiyedeki Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçi Müsyü Henri Martin'i;

tayin eylemişlerdir.

İşbu Murahhaslar, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini birbirlerine tebliğ ettikten sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır :

I - Muhakeme masraflarını müemmin kefalet akçesi

Madde — 1

Türkiyede veya İsviçrede ikametgâhı bulunan ve diğer taraf mehakiminde Âkit Devletlerden birinin müddei veya müdahil olan tebaası gerek ecnebi sıfatını haiz olmaları, gerek memleket dahilinde ikametgâh veya meskeni bulunmamaları dolayısıyla her ne nam altında olursa olsun ne kefalet ve ne de teminat akçası vermekle mükellef tutulmayacaktır.

Muhakeme masarifini teminen müddeilerden ve müdahillerden talep edilecek tediyat hakkında da aynı kaide caridir.

Madde — 2

Gerek birinci madde gerekse davanın ikame olunduğu Devletin kanunu mucibince kefalet, teminat akçasından veya tediyyeden muaf olan müddei veya müdahil aleyhine, Âkit Devletlerden biri ülkesinde sadır olan masarifi muhakemeye mahkûmiyet kararları diplomasi tarikle yapılacak müracaat üzerine diğer taraf salâhiyettar makamı tarafından meccanen lâzımüttenfiz kılınacaktır.

Mahkeme masraflarını bilâhare tesbit edecek olan mahkeme kararları hakkında da aynı kaide caridir.

Madde — 3

Mahkûm olan tarafın bilâhare yapacağı müracaat müstesna olmak üzere muhakeme masarifine müteallik kararlar tarafeyn istima olunmadan icranın takip olunduğu memleket mevzuatına tevfiikan lâzımüttenfiz olacaktır.

Salâhiyettar makam tenfiz talebi hakkında karar ita etmek için atideki hususları tetkik ile iktifa edecektir :

a) Mahkûmiyet kararının sadır olduğu memleket kanununa göre bu kararın kaziyei muhkeme halini alıp almadığını;

b) Fıkrai hükmiyeye, matlubunminh Devletin lisanında yapılmış ve talip Devletin diplomasi veya konsolosluk memuru veya talip veya matlubunminh Devletin yeminli bir mütercimi tarafından tasdik edilmiş bir tercümesinin terfih edilip edilmediği.

İşbu madde ikinci fıkrasının âmir bulunduğu şartın ifası için talip Devletin salâhiyettar makamı tarafından kararın kaziyei muhkeme halini aldığı mübeyyin bir beyanname verilmesi kâfi

gelecektir. Bu makamın salâhiyeti talip Devlet adliyesinde en yüksek bir memur tarafından tasdik edilecektir. Yukarıdaki gibi tasdik edilmiş beyanname ikinci fıkra hükmüne tevfikan tercüme edilmek lâzımgelir.

Salâhiyettar makam tenfiz talebi hakkında karar ita etmek için, aynı zamanda alâkadarın da talep etmesi şartile ikinci fıkrada münderiç tercüme ve tasdik masarifi miktarını tahmin ve tayin edecektir. Bu masraflar muhakeme masrafları gibi addü itibar edilecektir.

II - Meccanî adlî muzaheret

Madde — 4

Âkit Devletlerden birinin tebaası diğerinin arazisinde bu Devletin mevzuatına tevfikî hareket ederek tebaai mahalliye gibi meccanî adlî muzaheretten istifade edecektir.

Madde — 5

Fakrühâl şahadetnamesi müstenidinin mutat meskeni veya bu yoksa halen ikamet etmekte olduğu mahal makamı tarafından ita edilmek lâzımgelir. Müstedi Âkit Devletlerden birinin ülkesinde sakin değilse mensup bulunduğu memleket diplomasi veya konsolosluk memuru tarafından ita edilen bir şahadetname maksadı temine kâfi gelecektir.

Müstedi, talebin dermeyan olduğu memlekette sakin değilse, fakrühâl şahadetnamesi, bunun ibraz edileceği memleket diplomasi veya konsolosluk memuru tarafından, meccanen tasdik edilecektir.

Madde — 6

Salâhiyetli bir makam fakrühâl şahadetnamesini ita etmek için müstedinin malî vaziyeti hakkında diğer Devlet makamından malûmat alabilecektir.

Meccanî muzahereti adliye hakkında itayı karara memur olan salâhiyettar makam, kendi vezaifi dairesinde diğer Devlet makamı tarafından verilen şahadetname ve malûmatı kontrol etmek ve lüzum gördüğü takdirde mütemmim malûmat istemek hakkını muhafaza eder.

III - Mütেকabil adlî muzaheret

Madde — 7

Medenî veya ticarî mevatta, Âkit Devletlerden biri makamından sadır olup diğer Devlet arazisinde sakin bulunan eşhasa mahsus evrakı adliyenin tebliğatı, talip Devletin diplomasi ve konsolosluk mümessili tarafından matlubunminh Devletin tayin edeceği makama gönderilen talepname üzerine icra edilecektir. İşbu talepnameye gönderilen varakanın sadır olduğu makam, iki tarafın isim ve sıfatları, mürselünileyhin adresi, varakanın mahiyeti mezkûr bulunacak ve bu matlubunminh makamın lisanında tanzim edilmiş olmak lâzımgelir. Bu talepnameye tebliğ edilecek evrakı adliyenin musaddak bir tercümesi raptolunacaktır.

Kendisine talepname tevdi olunan makam, diplomasi veya konsolosluk mümessiline tebliğatın yapıldığını veyahut yapılmasına mâni olan hali mübeyyin varakayı gönderecektir. Mahallen ademi salâhiyet halinde, mezkûr makam talepnameyi resen salâhiyettar olan makama gönderecek ve keyfiyetten diplomasi veya konsolosluk mümessilini haberdar edecektir.

Madde — 8

Tebliğat matlubunminh Devletin salâhiyettar makamı marifetile icra edilecektir. İşbu maddenin 2 nci fıkrasında mezkûr ahval müstesna olmak üzere, mezkûr makam, mürselünileyh tebellûğa âmade olduğunu beyan ettiği takdirde tebliğatı, varakanın kendisine tevdi suretinde icra ile iktifa edilecektir.

Tebliğat, talip makamın müracaati üzerine, matlubunminh makamın mümasil tebliğat için mevzuatı dahiliyesinin âmir bulunduğu eskâl dairesinde veyahut mevzuatına muhalif düşmediği takdirde bir şekli mahsus veçhile icra edilecektir.

Madde — 9

Tebliğatın icra edildiği gerek mürselünileyh taraından imzalı ve tarihli bir makbuz ile gerekse tebliğatın vukuunu, şeklini ve tarihini mübeyyin ve matlubunminh Devlet makamından muta bir şahadetname ile ispat edilecektir.

Madde — 10

Medenî ve ticarî mevatta, Âkit Devletlerden birinin adli makâmı, mevzuatı kanuniyesine tevfikan diğer Devlet salâhiyettar makamına istinabe tarikile müracaat ederek mezkûr makamın kazaî salâhiyeti dairesinde tahkik muamelelerine veyahut sair adli muamelelere tevessülünü talep edebilecektir.

Talip Devletin diplomasi ve konsolosluk mümessili, matlubunminh Devletin tayin edeceği makama istinabe varakasını gönderecek ve buna matlubunminh Devletin lisanında yapılmış bir tercümesini terfîk edecektir. Bu tercümenin talip Devletin diplomasi ve konsolosluk memuru veyahut talip veya matlubunminh Devletin yeminli bir mütercimi tarafından tasdikı lâzımgölecektir.

Kendisine istinabe varakası gönderilen makam, istinabenin icra edildiğini veyahut icrasına mâni olan esbabı mübeyyin vesâiki diplomasi veya konsolosluk memuruna gönderecektir. Mahallen ademi salâhiyet halinde, mezkûr makam, istinabe varakasını resen salâhiyettar makama gönderecek ve diplomasi ve konsolosluk memurunu keyfiyetten derhal haberdar edecektir.

Madde — 11

Kendisine istinabe varakası gönderilen adli makam, kendi memleketi makamatından sadır olan istinabe kararlarının icrasında tatbik ettiği müeyyidelerin aynini istimale mecburdur. Mezkûr makam ihtilâf halinde bulunan iki tarafın şahsan ispatı vücut etmeleri mevzubahs olduğu takdirde bu teyit vasıtalarına müracaate mecbur olmayacaktır.

İstinabenin icrasında takip edilecek usule gelince, matlubunminh makam kendi memleketi kanunlarını tatbik edecektir. Maamafih mezkûr makam, talip Devletin arzusunu isaf yolunda, matlubunminh Devletin mevzuatına muhalif olmadıkça kayaidi mahsusaya tevfikan muamele ifa edebilecektir.

Talip makam alâkadar tarafın hazır bulunmasını teminen eğer isterse, istinabenin tarih ve mahalli icrasından haberdar edilecektir.

Madde — 12

Diplomasi veya konsolosluk mümessili tarafından talep edilen bir tebliğin veya bir istinabenin icrasından mütevellit bütün müşkülât diplomasi tarikile halledilecektir.

Madde — 13

Arazisi üzerinde bir tebliğin veya istinabenin icra edildiği Devlet böyle bir muamelenin hakkı hakimiyetini, emniyetini veya intizamı ammesini ihlâl eder mahiyette gördüğü takdirde bunu reddedebilir. Bundan başka bir istinabenin icrası, evrakı adliyenin sıhhati tebeyyün eylemediği veyahut bu icra keyfiyeti matlubunminh Devlet arazisinde adli kuvvetin vezaifi cümlesine dahil bulunmadığı takdirde reddedilebilir.

Madde — 14

Tebliğatın ve istinabelerin icrası için her ne nam altında olursa olsun masraf ve harç istifa olunmayacaktır.

Maamafih matlubunminh Devlet talip Devletten:

- a) Şahitlere ve ehlihibreye tediye edilen tazminatın,
- b) Bir şahidin tav'an ademi-icabeti halinde adliye memurunun zarurî müdahalesinden mütevellit masarifin,
- c) Tebliğatın veyahut istinabelerin icrasında bir şekli mahsusun muhtemel tatbikından mütevellit masarifin, iadeten tesviyesini talep etmek hakkını haiz olacaktır.

Madde — 15

Âkit Devletlerden her biri, diğer Devlet arazisinde bulunan tebaasına diplomasi veya konsolosluk mümessilleri vasıtasile doğrudan doğruya ve kuvvei cebriye istimal etmeden tebliğat icrası salâhiyetini haiz olacaktır. İşbu maddenin tatbikında müşkülât hâdis olursa 7 nei maddede ahâkım dairesinde muamele olunacaktır.

IV - Nihâî hükümler

Madde — 16

İşbu mukavelename tasdik ve tasdiknameler mümkün olan en kısa müddet zarfında teati olunacaktır.

Tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra meriyet mevkiine girecek ve her zaman feshedilebilecek olan bu mukavelename feshinden itibaren altı ay müddet hükmünü iera edecektir.

Tasdikan ilmekal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza etmişler ve üzerine mühürlerini koymuşlardır.

Ankara, 1 haziran 1933

Esbabı mucibe mazbatası

İsviçre ile 9 kânunuevvl 1928 tarihinde aktetmiş olduğumuz uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedenamesini muaddil protokol Büyük Millet Meclisinin tetkik ve tasvibine arz olunur.

Evvlice yüksek tasvip ve tasdiklerine iktiran etmiş olan bu muahedenamenin 1 inci maddesinin 1 inci ve 2 inci fıkralarının, muahharan diğer Devletlerle aktettiğimiz bu nevi muahedeler hükümlerine tevfiiki suretile tadili İsviçre sefaretinden rica edilmiş ve bu teklif, bu kabil muahedelerde son zamanlarda tatbikına başlanılan mesleke göre muvafık görülmüştür.

İşbu protoklün muhtevi olduğu hükümler, Cümhuriyet Hükümetinin ahiren Almanya, Bulgaristan, Fransa ve İspanya Devletleriyle aktetmiş olduğu hakem muahedenamelerindeki hükümlere müşabihtir.

Hükümetiniz bu protokolü Büyük Millet Meclisinin yüksek tasdikına arzeder.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Karar № 9
Esas № 1/756

17-XII-1933

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre arasında 9 kânunuevvel 1928 tarihinde aktedilmiş olan uzlaşma ve Adli tesviye ve hakem muahedenamesini tadil eden protokolün tasdikı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 10-VIII-1933 toplanışında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâ-yihası ve esbabı mucibe mazbatası Hariciye Vekili Beyin huzurile Encümenimizce tetkik ve müzakere edildi.

Hükümetin esbabı mucibesinde bildirildiği veçhile bu protokolün muhtevi olduğu hükümler Cümhuriyet Hükümetinin son zamanlarda bazı devletlerle aktetmiş olduğu hakem mu-

ahedenamelerindeki hükümlere benzemesi dolayısıyla tasdikına ait kanun lâ-yihası encümenimizce de tasvip edilmiş ve havalesi mucibince Adliye encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdimi kararlaştırılmıştır.

Ha. En. Rs. Na.	M. M.	Kâ.
Sıvas	Sıvas	Diyarbakir
<i>Necmettin</i>	<i>Necmettin</i>	<i>Zeki Mesut</i>
Aza	Aza	Aza
<i>Kocaeli</i>	<i>Elâziz</i>	<i>İstanbul</i>
<i>Reşit Saffet</i>	<i>Fazıl Ahmet</i>	<i>Salâh Cimcoz</i>
Aza		
Kocaeli		
<i>İ. Süreyya</i>		

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Karar № 22
Esas № 1/756

17-IV-1934

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile İsviçre arasında 1928 tarihinde aktedilmiş olan uzlaşma adli tasviye ve hakem muahedenamesini tâdil eden protokolün tasdikını mutazammın Hariciye

vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 21-IX-933 tarih ve 6/2607 sayılı tezkeresile Adliye encümenine havale olunan kanun lâ-yihası Hariciye encümeninin mazbatasile birlikte tetkik

ve müzakere olundu.

İsviçre Hükümetile 1928 tarihinde aktolunarak kanunla tasdik edilmiş olan uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedenamesinin birinci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları son zamanlarda diğer Devletlerle aktolunan muahedenamelerdeki esaslara göre tadili Âkit Devletler arasında takarrür ederek bir protokol tanzim edilmiş olup bu hükümler hukuki esas ve prensiplere uygun ve emsaline müşabih bulunmakla bu protokolün tasdikını mu-

tazammın olan lâyihanın kabulüne Hariciye encümeninin tasvip eylediği üzere encümenimizce de ittifakla karar verilmiştir.

Heyeri umumiyenin tasvibine arzolupmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Ad. En. Rs.	M. M.	Kâ.	Aza
Çorum	Kocaeli	Trabzon	Edirne
Münir	Salâhattin	Raif	H. Hayri
Aza	Aza	Aza	Aza
Konya	Kocaeli	Manisa	Erzincan
Ş. Sırrı	Ragıp	R. Şevket	İnce Abdülhak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cümhuriyetile İsviçre arasında 9 kânunuevvel 1928 tarihinde aktedilmiş olan « Uzlaşma, adlî tesviye ve hakem muahedenamesini muaddil protokol » ün tasdikına ait kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında 1 haziran 1933 tarihinde imza edilmiş olan « 9 kânunuevvel 1928 tarihinde münakit uzlaşma, adlî tesviye ve hakem muahedenamesini muaddil protokol » kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun protokol tasdiknamesinin teatisi tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 3 — İşbu kanunun tatbikına Hari-

ciye ve Adliye vekilleri memurdur.

11 - VIII - 1933

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâi
Da. V.	Ha. V.	Mal. V. V.
	Dr. T. Rüştü	Dr. Refik
Mf. V.	Na. V.	İk. V, V.
	Hilmi	Muhlis
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. Refik	Ali Rana	Muhlis

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA 9 KÂNUNUEVVEL 1928 TARİHİNDE AKTEDİLMİŞ
OLAN UZLAŞMA, ADLÎ TESVİYE VE HAKEM MUAHEDESİNİ MUADDİL PROTOKOL

Türkiye Cümhuriyeti Reisi

ve

İsviçre Federal Meclisi

9 kânunuevvel 1928 tarihinde aktedilmiş olan uzlaşma, adlî tesviye ve hakem muahedesini tadile karar vermişler ve bu hususta murahhasları olmak üzere

Türkiye Cümhuriyeti Reisi:

Birinci sınıf Elçi ve Hariciye Vekâleti Müsteşarı Menemenli Numan Beyefendi Hazretlerini;

ve

İsviçre Federal Meclisi:

İsviçre Konfederasyonunun Türkiyedeki Fevkalâde Murahhas ve Elçisi Müsyü Henri Marten Cenaplarını,

Tayin etmişler ve bunlar muteber ve usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra berveçhi ati ahkâmı kararlaştırmışlardır:

Münferit madde

9 kânunuevvel 1928 tarihli muahedenin 1 inci maddesinin 1 ve 2 inci fıkraları yerine aşağıdaki hükümler konulacaktır:

« Âkitler, aralarından birinin talebi üzerine, diplomasi tarikile makul bir müddet zarfında hal ve fasledilemeyen ve üzerinde Âkitlerin mütekabilen bir hak iddia ettikleri ihtilâfları, bir uzlaşma usulüne ve icabında adlî tesviyeye veya tahkim usulüne tâbi tutmayı taahhüt ederler. Bu ihtilâfların mevzuu bilhassa şunlardır:

- 1 - Bir muahedenin tefsiri;
- 2 - Her hangi bir hukuku umumiyei düvel meselesi;
- 3 - Sübutu halinde beynelmilel bir taahhüdün nakzını tazammun eden her hangi bir vakıanın hakikate mukareneti;
- 4 - Böyle bir nakzı ahit halinde edası lâzımgelen tazminatın nevi ve şumulü.

İşbu hükümler iki taraftan birinin fikrine ve hukuku düvel prensiplerine göre munhasıran hakrı hakimiyetine taallük eden ve aralarında cari muahedelere göre kendi salâhiyeti munhasırasına ait olan ihtilâflara tatbik olunmaz. Şu kadar var ki diğer taraf bu fikre muhalefet ederse, işbu muahededen anlaşıldığı veçhile ihtilâf mevzuunun kendi salâhiyetine dahil bulunup bulunmadığı hususunda Beynelmilel adalet divanından evvelinden bir karar alabilir.»

Tasdikan ilmekal yukarıda mezkûr murahhaslar, tasdik edildikten sonra Bern'de tasdiknamelerin teatisi gününde meriyet mevkiine girecek olan işbu protokolü imza eylemişler ve üzerine mühürlerini koymuşlardır.

Ankarada, 1 haziran bin dokuz yüz otuz üç tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

